BAKA
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
WEST MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KALKINMA BAKANLIĞI

Ağlasun
Gezi Rehberi

SAGALASSOS
AĞLASUN

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı TR61/11/TURİZM/KAMU/01-35
Ağlasun ilçesinde doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilir turizm
kullanımlarına hazırlanması ve tanıtılması projesi kapsamında basılmıştır.

Ağaçlar ve derelerle dolu yeşil bir vadide yer alan Ağlasun, doğa yürüyüşleri için harika bir coğrafyaya sahiptir. Bu kitapçık, Burdur'un bu güzel ilçesini ve çevresini keşfetmek için yapılabilecek üç farklı yürüyüş rotasını tanıtır.

Birinci rota Ağlasun'un mahalleleri arasında dolaşır (1,5 saat / 3,2km veya 2,5 saat / 5,1km); ikinci rota Ağlasun'un koruları ve kırları arasından komşu Yeşilbaşköy'e (1,5 saat / 3,8km), üçüncü rota ise Ağlasun'dan Sagalassos'a yürüyüştür (2 saat / 4,8km).

Sagalassos antik kentinin harabeleri Ağlasun'un 7km yukarısında yer alır.

Ağlasun ve Sagalassos

Burada 1990 yılından beri Belçika Leuven Üniversitesi tarafından arkeolojik kazı ve restorasyonlar sürdürülmektedir. Bir zamanlar antik Pisidia bölgesinin en önemli kenti olan Sagalassos, Roma İmparatorluğu zamanında zenginliğinin ve ihtişamının doruğuna ulaşmış; MS 7. yüzyıldan itibaren salgın hastalık ve depremlerle küçülmüştür. Ağlasun 13. yüzyılda bugün yer aldığı ovada kurulmuştur. Selçuklular zamanında bugünkü ilçe merkezine bir kervansaray ve hamam inşa edilmiştir. Ağlasun, Osmanlı İmparatorluğu zamanında da bölgedeki önemini korumuştur. 16. yüzyıl boyunca bölgenin pazarı Ağlasun'da kurulmuştur.

18. yüzyıldan itibaren Ağlasun'a gelen Avrupalı gezginlerin seyahatnamelerinde, ilçenin bol suyu ve güzelliğinden bahsedilir. Ünlü Türk şairi Hasan Hüseyin Korkmazgil'in destansı şiiri "Ağlasun Ayşafağı" için ilhamı nereden aldığını Ağlasun'u ziyaret edince anlayabilirsiniz. Ağlasun'da geçireceğiniz günlerde candan insanlarını tanır, bozulmamış doğasını ve kültürünü keşfedersiniz. Yörenin kendine has mutfağının lezzetlerini tadar ve asmalar sarılı evlerini, sokaklarını gezersiniz.

Ağlasun yürüyüş rotaları kırmızı ve beyaz paralel çizgilerle işaretlenmiştir; işaretlerin çoğu elektrik direkleri üzerindedir. Sistem çok basittir.

- Düz devam et
- Sola dön
- Sağa dön
- Yol kesişimi

Rotalar

Rota 1 | Ağlasun içinde gezi

Zorluk: Kolay **Mesafe:** 3,2km

Bu yürüyüş Ağlasun'un dört mahallesinin içinden geçer. Nefis dağ manzaraları ve geleneksel mimarinin ilginç örneklerinin keyfini çıkarabilir, yerel hayata yakından şahit olursunuz. Yolunuzu bulmak için kırmızı-beyaz işaretleri izleyin; bunların çoğu elektrik direklerindedir. Aşağıda bahsi geçen yer numaraları, bu broşürde yer alan harita üzerinde gösterilmiştir (bkz. harita 1).

Yürüyüşe, Ağlasun'un merkezindeki meydandan başlayın. Burası Ağlasun'un uzun tarihini ve Sagalassos ile olan ilişkisini de temsil eder. Merkezdeki ulu çınar (1) yaklaşık 1000 yaşındadır ve anıt olarak tescil edilmiştir.

Çınardan 50 metre aşağıda, doğuya doğru yokuş aşağı inildiğinde solunuzda kalan avluda ufak bir Selçuklu hamamı yer alır (2). 1220 yıllarında inşa edilmiş bu hamam, bir kervansaray hamamıdır. 13. yüzyılda Ağlasun'a yerleşen Selçukluların ulu çınarın civarına bir kervansaray inşa etmiş oldukları bilinmektedir. Bugün bir evin altında kalan küçük hamam, bu

Merkezdeki antik taşlarla süslü çay bahçesi

Selçuklu kervansaray kompleksinin bir parçasıdır. Ancak kervansaraydan geriye bilinen bir kalıntı yoktur.

Hamamı ziyaret ettikten sonra, yürüyüşe başlamak için, merkezdeki çay bahçesine (3), biraz yukarı doğru yürüyün. Bu ağaçlıklı çay bahçesinde çok sayıda antik taş göreceksiniz (hepsi Burdur Müzesi envanterine kayıtlıdır).

Yokuştan yukarı devam edin ve ilk sola dönün (4). Aşağı doğru yürüyüp ilk sağa sapın. Şimdi Bala Mahallesi'ne

Ağlasun'un bol suyu

Ağlasun, jeolojik yapısı sayesinde çok bol doğal su kaynağına sahiptir. Kar ve yağmur suları kireçtaşı katmanlardan süzülüp, yüzeye yakın killi katmanlara rastlayınca yamaçlardaki gözelerden çıkar. Antik çağlarda bu sular, anıtsal çeşmelerden çağlayarak akıtılmıştır. Bugün aynı sular Ağlasun'un verimli arazilerini ve meyve bahçelerini besler. Sagalassos'u keşfeden ilk Batılı gezgin Paul Lucas bu konuda şöyle yazar:

"Tüm hayatımda burası kadar çok su kaynağı olan başka bir yer görmedim. Sular pınarlardan çıkar çıkmaz dereler oluşturuyor; her yere bereket ve serinlik getiriyor. Bu derelerden birini yanına uzandık ve 19'u gecesini burada geçirdik (Kasım 1706)... Bu kadar güzel bir yeri bir kez daha görebilmeyi isterdim."

Akdağ sırtlarında çağlayan kaynaklardan birisi

giriyorsunuz; burası Ağlasun'un en eski mahallelerinden birisidir. Yol çatallaşınca, soldan Sipahi Sokak'tan devam edin. Bu sokakta geleneksel kerpiç evlerden güzel örnekler vardır. Sağınızda antik mimari parçalardan yapılmış bir çeşme göreceksiniz (5). Sokak Bala Mahallesi'nin kahvesine ve onun çay bahçesine açılır. Burada soluklanıp, Ağlasunluların bir çayını içebilirsiniz.

Bala'da bir sokak

Altındal Ailesinin avlusunda yer alan antik taşlardan yapılmış çeşme

Sola ve sonra hemen sağa Atasoy Sokak'a dönün. Burada da Ağlasun'un taş ve kerpiç evlerinden iyi örnekler yer alır. Ağlasun'un en hoş sırlarından birisini keşfetmek için sola Fidan Sokak'a dönün. Toprak yolu izleyerek ahşap bir kapıya varacaksınız (kapıyı çalın veya seslenin). Altındal Ailesi avlularının ziyaret edilmesine izin verir (6). Burada çok güzel antik mimari taşlardan yapılmış bir çeşme, bir Roma lahiti (mezar) ve taştan yapılmış antik ölü külü kabından bir fırın göreceksiniz.

Kapıyı örtün ve Atasoy Sokak'a geri çıkın. Sokağın sonundaki oyun bahçesine kadar yürüyün (7). Burada sağa dönün ve yokuş yukarı devam edin. Büyük bir kemer göreceksiniz. İsterseniz bu yürüyüş rotasından çıkıp, buradan Sagalassos'a çıkan rotaya geçebilirsiniz (rota 3'e bakınız).

Ağlasun yürüyüşüne devam etmek için, kemerden hemen önce caddeye dönün ve dağ manzarasının keyfini çıkararak yokuş aşağı devam edin ve Bala'nın meydanına geri dönün. Burada modern Bektaş Abdullah Camii yer alır (8). İçi güzel, mavi ve beyaz çinilerle süslüdür (namaz zamanları dışında ziyaretçiler memnuniyetle kabul edilir).

Camiden sonra sola dönün. Ana caddeye ulaştığınızda, karşıya geçin ve Eski Saray Sokak'a girin. Yokuş aşağı inerken bir dere geçeceksiniz ve Kıraç Mahallesi'ne varacaksınız. Burası Ağlasun'un en küçük mahallelerinden birisidir.

Bala Camiinin avlusunda oynayan çocuklar

Kıraç Mahallesi (9), civarındaki doğa ve kırlara nefis manzaralar sunar. Batıda Düzen Tepe'yi görebilirsiniz. Düzen Tepe'de arkeologlar bölgenin Hellenistik ve Roma Dönemlerinden önce başlamış yerleşimini keşfettiler. Kuzeyde Sagalassos'un ayaktaki anıtları özellikle de restorasyonu tamamlanmış Heroon görülür. Buradan hemen sağa döner aşağı inerseniz, Ağlasun'un merkezine dönersiniz. Geziye devam etmek için sonraki sayfadaki rotayı izleyebilirsiniz.

Yerel mimari

Ağlasun'un geleneksel evleri Türk mimarisinin mütevazı kırsal örnekleridir. Alt kısımları genellikle taş örgüdür; üst kısımları ise kerpiçtir ve ahşap hatıllarla bağlanmıştır. Dışları çoğunlukla çamur sıvadır. Alt kat kışın depo ve hayvan barınağı olarak kullanılır; üst katta 'hayat' adı verilen bir teras vardır. Bu teraslar dinlenme kadar, ot, sebze, meyve kurutmak ve el işleri için kullanılır. 'Hayat'a dışarıdan bir ahşap merdivenle çıkılır. Dikkat ederseniz, ilk basamağın taştan ve yüksek olduğunu fark edeceksiniz. Bu basamak, binek hayvanlarına kolay binmek için yapılmıştır. Özenilmiş evlerde, iç mekanlarda ince ahşap işçiliği olur. Yontulmuş ahşap paravanlar, tavanlar, yüklükler ve nişler yer alır. Bu yerel teknik ve mimari çok eski olmakla birlikte, Ağlasun'un geleneksel evleri çoğunlukla 50 ila 100 yıllıktır. Ağlasunlular kerpiç evlerin modern evlerden çok daha sağlıklı ve konforlu olduğuna inanır. Ancak yine de, son yıllarda aynı arsaya daha çok katlı yapılabilen beton ve tuğla evler yavaş yavaş ilçeye hakim olmakta.

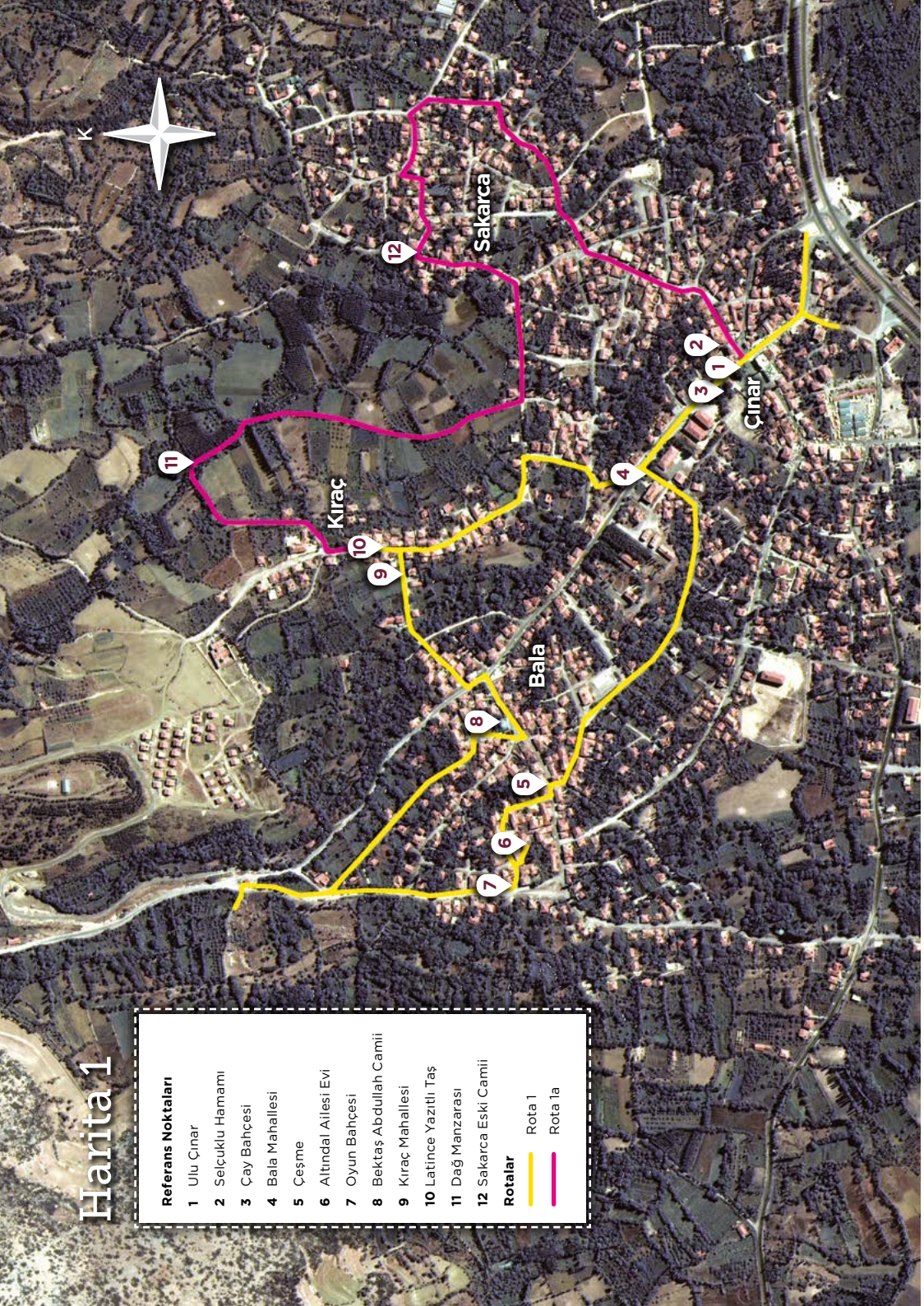

Rota 1a | Ağlasun'da daha uzun yürüyüş

Zorluk: Kolay **Mesafe:** 5,1km (kısa rota ile birlikte)

Bu ek rota, yürüyüşünüze 1,3 kilometre ekler ve sizi Kıraç Mahallesi içinden, güzel kırlardan ve en doğudaki Sakarca Mahallesi'nden geçirir. Başlangıcı, üstte bahsedilen kısa turun sonudur (bkz. Harita 1).

Eski Saray Sokak'ın sonundan sola dönün ve yokuş yukarı çıkın. Burada pekçok evde antik taşların ev duvarlarında kullanılmış olduğunu göreceksiniz. Bunun ilginç bir örneği sağdaki evlerden birinin cephesindeki Latince yazıtlı bir taştır (10).

Kıraç Mahallesindeki evlerden birinin duvarındaki Latince yazıt

Yokuş yukarı devam edin ve Kız Öğrenci Yurdu'nun önünden sağa, caddeye dönün. Bu cadde üzerinde 200 metre kadar inin, sonra yeşil metal deponun hemen ardından sağdaki patikaya girin. Bu patika sizi çok güzel dağ manzarası (11) eşliğinde ağaçlıklardan, meyve ve gül bahçelerinden geçirecek.

Günbatımında meyve bahçelerinden birisi

Sakarca Camii

Patika üzerinde karşınıza birkaç defa yol ayrımı çıkacak; ama siz her zaman sağı takip edin. 500 metre kadar sonra patika, bir yola çıkar. Şimdi Sakarca Mahallesi'ndesiniz. Sola dönün ve yokuştan aşağı yol ayrımına kadar inin. Burada sola dönün ve Sakarca Eski Camii'ne (12) doğru devam edin. Bu Ağlasun'un en eski camiidir ve 1800'lü yılların sonuna ait tipik bir kırsal camii örneğidir.

Sokak yaşamından

Mahallenin halen korunmuş eski evlerini görmek için, işaretli hat üzerinde yürümeye devam edin. Bu rota, ilçe merkezine ve anıtsal çınara (1) vararak sonlanır.

Rota 2 | Ağlasun'dan Yeşilbaşköy ve Düzen Tepe'ye

Zorluk: Kolay **Mesafe:** 3,8km (tek yön)

Bu rota sizi Ağlasun'dan alıp, ağaçlıklardan, tarlalar arasından ve meyve bahçelerinden geçirerek en yakın yerleşim olan Yeşilbaşköy'e götürür (bkz. Harita 2). Yürüyüş Bala Mahallesi'den başlar (haritada nokta 8). Camiden sağa dönün ve sokağı sonuna kadar takip edin. Karşıya geçin ve ağaçlıklı toprak yola girerek Yeşilbaşköy'e doğru yürümeye başlayın. Bu bol gölgeli yol boyunca çok güzel manzaralarla karşılaşacak ve temiz su akan çeşmelere rastlayacaksınız. Mayıs ve Eylül ayları arasında, bahçelerden yola sarkan dallardan olgun meyveler toplayarak yürüyebilirsiniz!

Yol çok basittir. Her yol ayrımına rastladığınızda dağa yakın kalın ve sağdan devam edin. Vardığınızda, teraslarla yamaca yerleşmiş güzel manzaralı Yeşilbaşköy'ün sokaklarını keşfedin. Mutlaka restore edilmiş değirmenine uğrayın ve misafirperver Yeşilbaşköylülerin ayranını için! Şanslıysanız bir düğüne de rastlayıp, davet edilebilirsiniz.

Yeşilbaşköy'e giden gölgeli yol

Rota 2a | Yeşilbaşköy'den Düzen Tepe'ye

Zorluk: Orta **Mesafe:** 2,4km (tek yön)

Düzen Tepe'ye çıkışta Yeşilbaşköy'ün genel görünümü

Yeşilbaşköy'e ulaşınca, dilerseniz Düzen Tepe'ye çıkabilirsiniz. Burası Yörenin en eski yerleşim alanlarından biridir. Yeşilbaşköy'ün doğu ucundan 2,4 kilometrelik toprak bir yol tepeye çıkar (bkz. Harita 2). Tepede görülebilecek arkeolojik kalıntı çok azdır ama plato Sagalassos'a, Ağlasun'a ve civar vadilere eşsiz manzaralar sunar. Yol dik ve gölgesizdir. İyi yürüyüş botları ve bol su ile çıkmalısınız.

Rota 3 | Ağlasun'dan Sagalassos'a

Zorluk: Orta (bazı dik çıkışlar içerir) **Mesafe:** 4,8km (tek yön)

Büyük İskender'in ve Romalıların ayak izlerini takip ederek, antik yoldan Sagalassos'a çıkmak isterseniz, bu rotayı takip edin.

Ağlasun'un merkezinden çıkıp, Bala Mahallesi'ni geçerek haritada işaretli nokta 7'ye varın. Yokuş yukarı devam edin. Bala Mezarlığı'nı geçerek İskender Tepesi'nin soluna (güney eteğine) doğru yürüyün (bkz. Harita 2).

1,7 kilometre devam edin; buradaki kireç ocağını geçip, kireç fabrikasına ulaşın. Burada sağa dönün ve İskender Tepesi'ne tırmanan yola girin (kırmızı beyaz boyalı işaretleri bulun).

Bir kilometre sonra antik lahitler görmeye başlayacaksınız. İskender Tepesi ve Sagalassos arasındaki eğime geldiğinizde sola dönün. Sütunlu Cadde ve Aşağı Agora'ya uzanan sırt üzerinde yürüyün. Sagalassos'a vardığınızda, mutlaka girişe kadar gidip bilet alınız. Burası Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yönetiminde bir ören yeridir ve biletle girilir.

Bu yürüyüş dik ve gölgesizdir. İyi yürüyüş botları ve bol su ile çıkmalısınız. Sagalassos girişinde soğuk ve sıcak içecekler satın alabilirsiniz (ama yiyecek satılmaz).

Büyük İskender, Pers İmparatorluğunu fethetmek üzere akındayken, MÖ 333'te Pisidia Bölgesi'nden geçer. Sagalassos, Termessos'tan gelen destekle, Büyük İskender'in ordusuna direnir. Tarihçi Arrian'ın anlattığına göre: "Sagalassoslular Makedon ordusunun gelişini kentin önündeki tepede beklediler, çünkü burası kent suru kadar güçlü bir savunma noktasıydı." Bu savaşla ilgili bir ize rastlanmamıştır ama bu tepe günümüzde İskender Tepesi olarak adlandırılır.

Sagalassos'un güneyinde yer alan İskender Tepesi

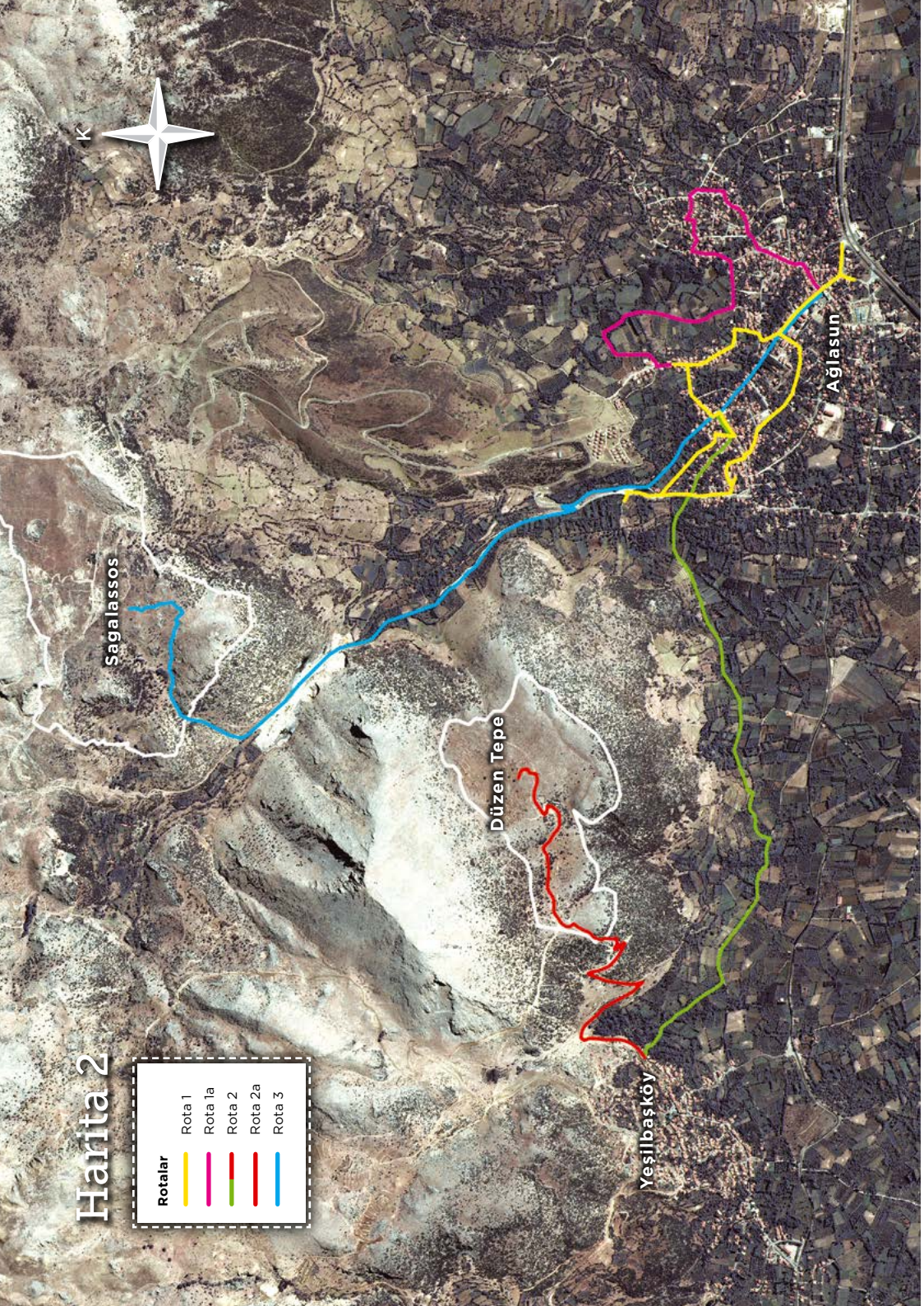

Pratik bilgiler

Turizm bilgisi
Ağlasun'un merkezindeki anıt çınarın yakınında bir turizm bilgi merkezi yer alır. Burada haritalar, rehber kitapçıklar, kartpostallar, posterler ve yerel ürünler bulunur.

Başka rotalar
Yüksek irtifa yürüyüşleri ve bisiklet
Daha tecrübeli doğa sporları meraklıları için Sagalassos'un ardındaki dağ sırtları üzerinde belirlenmiş rotalar çok heyecan vericidir. Ağlasun'un güneyindeki suni gölet çevresindeki ormanda bisiklet ve yürüyüş rotası işaretlenmiştir. Doğa sporları için ayrı bir rehber kitap hazırlanmıştır; bunu turizm bilgi merkezinden edinebilirsiniz (Haldun Aydıngün; *Ağlasun Civarında Yürüyüş, Tırmanış, Bisiklete Uygun Rotalar,* 2013 BAKA Yayınları).

Ziyaretçi Merkezi
Ağlasun'un ana caddesi üzerinde yer alan hamam restore edilerek bir ziyaretçi ve kültür merkezine dönüştürülmüş ve 2013 yılında açılmıştır. Aynı zamanda kafe olarak çalışan merkezde, geçici sergiler ve atölyeler gerçekleştirilir.

Ağlasun'da Konaklama
Ağlasun'da dört yıldızlı bir butik otel (açılışı 2014), bir kamp-karavan alanı yer alır. Ayrıca Ağlasunlu bazı aileler de evlerinde konuk ağırlamaktadır. İlçedeki apart-stüdyolar da haftalık ve aylık kiralanabilir.

Sagalassos Lodge Hotel:
info@sagalassoslodge.com

Ağlasun Camping:
aglasun_bld@hotmail.com
(0248) 731 2664 / (0248) 731 2542

Daha fazla bilgi için:
www.tursaga.com
info@tursaga.com veya
aglasun_bld@hotmail.com

Alışveriş
Ağlasun pazarı Cuma günleri kurulur. Ana meydanın güneyindeki Pazar alanında ve civar sokaklara yayılan güzel pazarda yerli üreticilerin taze ürünleri ve yöreye has lezzetler çekici şekilde sergilenir.

Yiyecek içecek
Ağlasun'un merkezinde iki lokanta yer alır. Ziyaretçi-kültür merkezi Hamam'da da yerel lezzetlerden örnekler sunulur. Ayrıca yine merkezde yer alan çeşitli kafelerde daha hafif yiyecekler bulabilirsiniz. Ana cadde üzerinde bir fırın ve bir pastane yer alır. Merkez çay bahçesinin yanı sıra her mahallede sevimli kahveler vardır. Sagalassos Lodge Hotel'in restaurantı (2014'te açılacaktır) da yerel tatlardan oluşan menüye sahiptir. Burdur yolu üzerinde (3km), çeşitli alabalık restoranları da meşhurdur.

Nasıl gelmeli?

Ağlasun Burdur'a 35, Isparta'ya 40 ve Antalya'ya 115km uzaklıktadır. İlçeye bu şehirlerden düzenli minibüs seferleri de vardır. Ulaşım için daha detaylı bilgiye arka sayfadaki QR kodu veya www.tursaga.mobi/rehber02 bağlantısından veya www.tursaga.com adresinden ulaşabilirsiniz.

Bekleriz!

www.tursaga.com • www.aglasun.bel.tr
www.sagalassos.be

tursaga.mobi/rehber02

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı 2011 Yılı Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi Mali Destek Programı kapsamında TR61/11/TURİZM/KAMU/01-35 referans no ile desteklenen "Ağlasun İlçesinde Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Turizm Kullanımına Hazırlanması ve Tanıtılması" başlıklı proje kapsamında basılmıştır. Bu yayının içeriği Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve/veya Kalkınma Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Ağlasun Belediyesi'ne aittir.

Hazırlayanlar:
Daniel Shoup, Ebru Torun